

SZEGEDI ÍTÉLŐTÁBLA
Gf.II.30.225/2015/8. szám

A Szegedi Ítéltábla dr. Rózsa Péter ügyvéd által képviselt felperesnek - a Kolozsvári & Waldmann Ügyvédi Iroda (ügyintéző ügyvéd: dr. Waldmann Gábor) által képviselt alperes ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Szegedi Törvényszék 2015. február 24. napján kelt 11.G.40.206/2013/22. számú ítélete ellen a felperes 23. és 24. sorszám alatt benyújtott fellebbezése alapján lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta a következő

Í T É L E T E T:

Az elsőfokú bíróság ítéletét **részben és akként változtatja meg**, hogy a felperes által az alperesnek fizetendő perköltség összegét 4 320 000 (négymillió-háromszázhuszezer) Ft-ra leszállítja.

Egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 490 000 (négy száz kilencvenezer) Ft másodfokú perköltséget, valamint az állami adóhatóság külön felhívására a Magyar Államnak 1 521 800 (egymillió-ötszázhuszonegyezer-nyolcszáz) Ft fellebbezési eljárási illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I N D O K O L Á S:

A felperes a gazdasági tevékenységéhez szükséges mezőgazdasági haszongépek megvásárlásának finanszírozása céljából 2008. szeptember 23. napján svájci frank alapú kölcsönszerződéseket kötött az alperes jogelődjével, a (.....) Zrt-vel (a továbbiakban: alperes). Az alperes a **(szerződés 1. száma)**, és a **(szerződés 2. száma)**, számmal jelölt szerződések alapján összesen 97 307 000 Ft kölcsönösszeget folyósított közvetlenül a finanszírozott gépek eladója részére. Az ún. egyedi szerződések a „mértékadó” devizanemet CHF-ben határozták meg (9. pont). Rögzítették a THM éves százalékos értékét, továbbá hogy az egyedi kölcsönszerződésben nem szabályozott kérdéseket a szerződés elválaszthatatlan részét képező a (.....) Zrt. - hitelezési tevékenységére vonatkozó - **(üzletszabályzat 1. száma)**, megjelölésű üzletszabályzata tartalmazza (a továbbiakban: ÜSZ1). A felek a törlesztő részletek összegét és azok esedékességének időpontjait a szerződések I. számú mellékletét képező okiratokban részletezték.

Az ÜSZ1 rendelkezéseiből kitűnően valamennyi kölcsönszerződés változó kamatozású. A III.5. pont szerint a kamatszámítás a kölcsön folyósításának időpontjában az alábbi képlet szerint történik:

$$K_i = H_i \cdot r \cdot (t_i - t_{i-1}) / 36\,000$$

ahol: K_i t_i időpontban számított kamat

H_i t_i időpontban fennálló tőketartozás

r kamatláb %-ban
i-1 a t_i időpontot megelőző kamattörlesztés, illetve a folyósítás időpontja
 t_i a kamatszámítás értéknapja

A mértékadó kamatláb az ÜSZ1 I.15.c. pontja szerint a londoni bankközi piacon a mértékadó devizanemben egy havi időtartamra jegyzett Reuters Monitor megfelelő oldalán naponta közzétett kínálati referencia kamatláb (egy havi LONDON InterBank Offered Rate - LIBOR).

Az ÜSZ1 I.13. pontja szerint a törlesztő részlet az egyedi kölcsönszerződésben meghatározott esedékességekhez tartozó tőke-, valamint kamattörlesztés kötelezettségek együttes összege.

Az ÜSZ1 I.19.b. pontja az árfolyamváltozásból fakadó kötelezettséget szabályozza. E szerint: kamatváltozás II. (árfolyamváltozás): a mértékadó árfolyam és az esedékesség napján aktuális deviza eladási árfolyam változásának függvényében meghatározott kamatkülönbség az alábbi képlet szerint: kamatváltozás II. = egyenlő fizetési kötelezettség x ((fizetési esedékesség napján aktuális deviza eladási árfolyam/mértékadó árfolyam) - 1.).

Az ÜSZ1 I.18. pontja alapján a mértékadó árfolyam a mértékadó devizanem vételi árfolyama az egyedi kölcsönszerződés létrejötté napján.

Az ÜSZ1 I.22. pontja szerint a teljes hiteldíjmutató (THM) a különböző ajánlatok összehasonlítására, az ügyfél megfelelő tájékoztatására szolgál. Számítása során a pénzügyi intézménynek a hitellel kapcsolatos - kamaton túli egyéb - költségeket is be kell számítani, ezért az ügylet tényleges terheit mutatja százalékos formában. A THM számításának képletét a 41/1997. (III.05.) Korm. rendelet tartalmazza. A teljes hiteldíjmutató az egyedi kölcsönszerződés létrejöttékor meghatározott hitelminősítési díjat, valamint kamatot foglalja magában annak figyelembevételével, hogy a felek a kölcsönfolyósítás időpontjának a tervezett átadás dátumát megelőző 15. napot tekintik.

Az ÜSZ1 IV.4. pontja rögzíti, amennyiben a kölcsönszerződésben megjelölt „mértékadó devizanem” nem magyar forint (HUF), a kölcsönszerződés deviza alapú szerződés, amely esetben a kölcsönbevevő vállalja a mértékadó devizanem és a forint közötti árfolyamváltozásból eredő kockázatokat. Az árfolyamváltozás lehetséges mértéke jelenleg Euró és Euróhoz kötött devizák esetében az intervenció sáv nagysága alapján limitálható, míg egyéb devizák esetében további kockázatot jelent az adott deviza és az euró keresztárfolyamának változása.

A IV.5. pont kimondja, a kölcsönbevevő köteles a hitelező székhelyén és fióktelephelyén kifüggesztett Hirdetmény szerinti költségeket - azok felmerülése esetén - a hitelezőnek megtéríteni. Emellett rendelkezik a hitelminősítési díj (I.20.), a rendelkezésre tartási jutalék (I.21.), a szerződésmódosítási díj (IV.2.), valamint a hitelező javára alapított jogok alapításával és töröltetésével kapcsolatos költségek (IV.3.) fizetésének kötelezettségéről. A VIII.2. pont első fordulója szerint a kölcsönbevevő fizetési késedelem esetén a mindenkori jegybanki alapkamat kétszeresének megfelelő mértékű késedelmi kamatot köteles megfizetni a hitelezőnek.

Az üzletszabályzat a szerződés részévé vált, azt a felperes cégszerűen aláírta és ügyvezetője minden oldalát leszignózta.

Az alperes 2001. május 4. napján képviseleti szerződést kötött a (L.) Kft-vel, amelyben felhatalmazta a nevezett gazdasági társaságot, hogy az általa írásban engedélyezett feltételekkel - a rendelkezésére bocsátott szerződéses nyomtatványok felhasználásával - elkészítse a finanszírozási szerződéseket és azokat az alperes nevében aláírja. A (L.) Kft. meghatalmazta a 2007. május 25. napján kelt közjegyzői okiratba foglaltan a (S.) Kft. önálló képviseleti joggal rendelkező cégvezetőjét, (cégvezető neve-t), hogy a (L.) Kft-t, mint az alperes meghatalmazottját teljes jogkörrel képviselje a termelőeszközök vásárlásához nyújtott kölcsönszerződések, a kölcsönt biztosító jelzálogszerződések és egyéb biztosítéki szerződések megkötése során. E meghatalmazás

alapján a perbeli kölcsönszerződéseket (**cégvezető neve**) írta alá az alperes nevében, akinek nyilatkozatát utóbb az alperes a 2014. február 7. napján kelt írásbeli nyilatkozatával jóváhagyta.

A felek 2008. szeptember 23. napján megállapodtak abban is, hogy a finanszírozott vagyontárgyakra integrált vagyonszámvetést kötnek. Ennek alapján az alperes, mint szerződő díjfizető kötötte meg a biztosítóval a vagyonszámvetési szerződést, amely szerint a teljes futamidő lejártáig megkötött biztosítási időszakból előre egy összegben kifizette 5 év vagyonszámvetés díját. Erre tekintettel a biztosító kedvezményes díjat állapított meg. Az alperes az általa teljesített biztosítási díjat - a teljes futamidőre elosztva - a törlesztő részletekben érvényesítette a felperessel szemben.

A felek 2010. július 16. napján (**kölcsönszerződés 3. neve**) számon újabb kölcsönszerződést kötöttek, amely alapján az alperes 55 000 000 Ft kölcsönt nyújtott a felperesnek, amelyből 18 750 000 Ft-ot a felperes (**R.**) Zrt. felé fennálló tartozására a pénzügyi részére, míg 36 250 000 Ft-ot a felperesnek utalt át. A felek szerződésükben „mértékadó” devizanemként az eurót tüntették fel (13. pont), megjelölték a THM éves százalékos értékét. A szerződéskötési díjat 275 000 Ft-ban, a fizetendő összes törlesztő részlet összegét 97 562 160 Ft-ban határozták meg.

Rögzítették továbbá, hogy az egyedi kölcsönszerződésben nem szabályozott kérdéseket a szerződés elválaszthatatlan részét képező (**üzletszabályzat 2. jelölése**) számú üzletszabályzat tartalmazza (a továbbiakban: ÜSZ2.).

A szerződést az alperes két aláírási jogosultsággal rendelkező munkavállalója írta alá.

A felperes valamennyi szerződésben kijelentette, hogy a kölcsönszerződésben és az annak elválaszthatatlan részét képező üzletszabályzatban foglaltakat megismerte, megértette, azokat a szerződés aláírásával magára nézve kötelezőnek ismeri el és annak átvételét a szerződés aláírásával nyugtázza.

Az ÜSZ2 I.13., I.16., I.18., I.24.a., I.38., VII.5., VII.6. pontjai az ÜSZ1-ben foglaltakkal azonos rendelkezéseket tartalmaznak.

Az ÜSZ2 I.19. pontja szerint a mértékadó árfolyam a mértékadó devizanem vételi árfolyama: egy összegben történő folyósítás esetén az egyedi kölcsönszerződés folyósításának napját követő 2. banki napon, több részletben történő folyósítás esetén az egyes kölcsönök folyósítását követő 2. banki napon jegyzett árfolyamának tőkearányos átlaga.

Az ÜSZ2. II.B.1. pontja értelmében a referencia kamatláb változásából eredő kamatváltozás a még hátralévő törlesztő részletek emelkedését illetve csökkenését eredményezi.

Az ÜSZ2 I.17. pontja a kalkulációs kamatláb fogalmát rögzíti, amely az egy hónapos bankközi referencia kamatláb (BUBOR) + 4 %.

Az ÜSZ2. II.A.1.b. pontja szerint amennyiben a mértékadó devizanem EURO, úgy a referencia kamatláb a frankfurti pénzpiacra 1, 3, 6. havi időtartamra jegyzett, az Európai Központi Bank szabályai által megállapított, a Reuters Monitor megfelelő oldalán naponta közzétett kínálati kamatláb (1, 3, 6 havi euró InterBank Offered Rate - EURIBOR).

Az ÜSZ2. II.B.II. a referencia kamatláb változásából eredő (rendkívüli) kamatváltozás feltételeit rögzíti.

Az ÜSZ2. V.3. pont szerint a hitelező jogosult a folyósított kölcsön összege után ügyleti kamatot (továbbiakban: kamat) felszámítani. A szerződéskötés kori kamat megegyezik az ajánlati kamattal. A folyósítás kori kamat a szerződéskötés kori kamattól a folyósítás napjától függően eltérhet. A folyósítás kori kamat számítása a kölcsön folyósításának időpontjában az alábbi képlet alapján történik:

$$K_i = H_i \times r \times (t_i - t_{i-1}) / 36\,500$$

ahol: K_i t_i időpontban számított kamat

H_i t_i időpontban fennálló tőketartozás
 r kamatláb %-ban
 $i-1$ a t_i időpontot megelőző kamattörlesztés, illetve a folyósítás időpontja
 t_i a kamatszámítás értéknapja

Az ÜSZ2. I.26 - 37. pontjai hitelminősítési, szakértői értébecslői, szerződéskötési, szerződéskötés adminisztrációs díj, ügyviteli költség I., ügyviteli költség II., készpénzkezelési, szerződéskezelési, szerződésmódosítás megghiúsulási, fedezet ellenőrzési, folyósítási díj és rendelkezésre tartási jutalék fizetési kötelezettségre vonatkozó rendelkezéseket tartalmaznak, míg a V.5. pont a hirdetményben meghatározott mértékű késedelmi kamat fizetésének kötelezettségét írja elő.

A felperes a 2013. április 12. napján kelt, alpereshez címzett levelében a **(szerződés 1. száma)** és a **(szerződés 2. száma)** számú szerződéseket érintően kifejtette azon álláspontját, hogy az ebből eredő fizetési kötelezettségének eleget tett, mert álláspontja szerint semmis az egyedi kölcsönszerződések 9. pontja, maga a kölcsönszerződés is semmis, mivel az árfolyamkockázatra és a deviza kereskedelmi ügyletre vonatkozó általánostól eltérő szerződési feltételeket tartalmaz, amelyek egyedileg nem kerültek megtárgyalásra, továbbá a kölcsönszerződések nem felelnek meg a Hpt. rendelkezéseinek, nem tartalmazzák az árfolyamrést, mint a költségeket és a kamatokat.

A felperes eshetőleg kereseti kérelmeket terjesztett elő, amelyeket az eljárás során többször módosított. Az elsődleges és másodlagos keresete alapján kérte, hogy a bíróság kötelezze az alperest a **(szerződés 1. száma)**. számú és a **(szerződés 2. száma)**. számú kölcsönszerződésekhez kapcsolódóan 19 595 505 Ft illetve 2 972 819 Ft, továbbá ezen összegek 2014. június 11. napjától járó késedelmi kamata megfizetésére (19. sorszám). Elsődleges keresetének jogalapjaként arra hivatkozott, hogy a szerződések nem jöttek létre, mert azok nem tartalmazzák a Hpt. 210. § (2) bekezdésében írt kötelező tartalmi elemeket, a szerződések aláírása nem felel meg a Ctv. 8. §-ában foglaltaknak, valamint az alperes nevében eljáró kereskedő nem rendelkezett PSZAF engedéllyel.

Másodlagos keresete jogalapjaként a szerződések érvénytelenségét jelölte meg, amelyet egyrészt arra alapított, hogy az alperes nem tett eleget tájékoztatási kötelezettségének. Érvénytelenségi okként hivatkozott továbbá arra, hogy a szerződések a Ptk. 205/B. § (2) bekezdésébe ütköznek. Álláspontja szerint az, hogy a szerződések a Hpt. 210. § (2) bekezdése szerinti kötelező tartalmi elemeket nem tartalmazzák, egyben azok semmisségét is eredményezi. Állította, az alperes megtévesztette a THM meghatározása során, mivel az nem a kölcsön tényleges terheit mutatja, a kamat- illetve árfolyamváltozás abban nem tükröződik, ezért a szerződéseket a 2013. november 11. napján érkezett 3. sorszámú beadványában a Ptk. 210. § (1) és (4) bekezdésére hivatkozással megtámadta. Hivatkozott az árfolyamrész alkalmazásának a tisztességtelenségére, továbbá érvénytelenségi okként jelölte meg, hogy a kölcsönszerződésekben a fizetési kötelezettség nem került svájci frank illetve euró pénznemben feltüntetésre.

Harmadlagos keresete annak megállapítására irányult, hogy az üzletszabályzat nem vált a szerződés részévé.

Negyedleges kereseti kérelmét arra alapította, hogy fizetési kötelezettsége a szerződésben meghatározott ütemezés szerinti fix összeg mértékéig áll fenn.

Ötödleges keresetében fizetési kötelezettségének CHF LIBOR illetve EURIBOR kamattal történő megállapítását kérte és az alperes kötelezését a túlfizetesként jelentkező összeg visszafizetésére.

A **(kölcsönszerződés 3. neve)** számú kölcsönszerződéssel kapcsolatos keresetét a fentiekkel megegyezően terjesztette elő azzal, hogy kérelme kizárólag megállapításra irányul.

Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Védekezése szerint az üzletszabályzatban foglalt lehetőséggel élve a **(szerződés 1. száma)** és a **(szerződés 2. száma)** számú

kölcsönszerződéseket képviselő útján kötötte, azokat **(cégevezető neve)** mint ügyleti képviselő írt alá. Kiemelte, eltérő álláspont elfogadása esetén **(cégevezető neve)** álképviselőnek minősül, akinek az eljárását írásbeli nyilatkozatával utólag jóváhagyta. Hangsúlyozta, a Hpt. 210. § (2) bekezdése nem tartalmaz olyan rendelkezést, hogy az ügyleti kamatot számszerűen kellene megjelölni, másrészt az ott felsoroltak feltüntetésének hiányához a törvény nem rendeli a semmisség következményét. Állította, a kamat meghatározható a kölcsönösszegnek az összes fizetési kötelezettségből való levonásával. Kifejtette, az árfolyamrész nem költség, hanem a kölcsönnyújtás konstrukciójából következő számítási mód, az árfolyamkockázat fennállása pedig a deviza alapú szerződéseknél nem az általánostól eltérő kikötés. Utalt arra, hogy a kereskedő ügynök tevékenysége nem volt az PSZÁF engedélyéhez kötött. Előadta, a deviza alapú szerződések esetében a THM értéke nem egyezik és nem is egyezhet meg az ügyleti kamat értékével. Hangsúlyozta, a felperes számára az üzletszabályzatok megismerését lehetővé tette, így azok a szerződés részévé váltak, az árfolyamkockázatra történő figyelmeztetést pedig az üzletszabályzatok rendelkezései tartalmazzák.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította, kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 4 699 000 Ft perköltséget, továbbá az államnak 1 500 000 Ft kereseti illetéket. Határozatának indokolása szerint mind az **(üzletszabályzat 1. jelölése)** számú, mind pedig a **(üzletszabályzat 2. jelölése)** megjelölésű üzletszabályzatok a szerződések részévé váltak, az előbbit maga a felperes csatolta, mindegyik oldalán szerepel ügyvezetőjének szignója, továbbá annak átvételét a kölcsönszerződésekbe foglalt írásbeli nyilatkozata is tartalmazza, míg az utóbbi tekintetében a felperes felhívás ellenére sem igazolta, hogy az alperes nem tette lehetővé annak megismerését. Álláspontja szerint a perbeli kölcsönszerződések az alperes által alkalmazott szokásos szerződési gyakorlattól nem térnek el, ezért az alperest a Ptk. 205/B. § (2) bekezdésében írt kötelezettség nem terhelte.

Osztotta az alperesnek azt az álláspontját, hogy a Hpt. 47. § (1) és (2) bekezdésének rendelkezései rá nem vonatkoznak, mivel nem minősül hitelintézetnek. Kifejtette, a szervezeti képviselet eltér az ügyleti képviseletől, ügyleti képviselőként a szervezeti képviselőktől származó együttes aláírást tartalmazó meghatalmazással harmadik személy egy személyben is eljárhat. A perbeli esetben az alperesi jogelőd képviseleti szerződéssel hatalmazta meg a **(L.)** Kft-t szerződéskötésre, amely gazdasági társaság ezen ügyleti képviseleti jogosultságát delegálta **(cégevezető neve)**ra, aki ügyleti képviselőként járt el a szerződések megkötésénél. Mindezek alapján az alaki okra alapított érvénytelenséget nem találta megállapíthatónak.

Alaptalannak találta a PSZÁF engedély hiányára alapított érvénytelenséggel kapcsolatos okfejtést, rámutatva, hogy a **(L.)** Kft. a Hpt. 2. számú melléklet I/12.b. pontja szerinti ügynöknek minősül, ezért a perbeli szerződések megkötéséhez a PSZÁF engedélyére nem volt szükség. Miután pedig az alperes pénzváltási tevékenységet nem végzett, e tekintetben sem volt szükséges a PSZÁF engedélye.

Nem találta megalapozottnak azt a hivatkozást sem, miszerint a szerződés a Hpt. 210. § (2) bekezdésébe ütközik. Hangsúlyozta, a jogszabályban felsorolt minimális tartalmi elemek hiánya nem érvénytelenségi ok, hanem azzal a következménnyel jár, hogy a szerződés nem jön létre. Kitért ugyanakkor arra, nem szükséges az, hogy a kamatok, díjak, költségek mértékét a szerződés éves százalékos értékben tüntesse fel, elegendő, ha azok a szerződés egyéb adatai alapján meghatározhatók. Megállapította, az egyedi kölcsönszerződések az ügyleti kamat mértékére, valamint a hitelminősítési díj kivételével az egyéb költségekre és díjakra, az árfolyamrész mértékére, a késedelmes teljesítés jogkövetkezményeire vonatkozóan rendelkezést nem tartalmaznak, de az ÜSZ1 I/15.c., I/16.a., b., az ÜSZ2 II/1.b., II/3. pontjai meghatározzák a mértékadó kamatláb fogalmát és a mértékadó kamatláb hatályos referencia értékét, az ÜSZ1 I/13. és az ÜSZ2 I/13. pontja a törlesztőrészlet fogalmát. Mindezek alapján az összes törlesztő részlet összegéből levonva a tőke összegét, a teljes futamidőre járó összes kamat kiszámítható, amelynek alapján a

szerződéskötés napján érvényes ügyleti kamat meghatározható. Meghatározottnak ítélte az egyéb költségeket és díjakat is, részletezve az ezekről rendelkező szerződési pontokat.

Megállapította, az ÜSZ1 IV/4., valamint az ÜSZ2 VII/5. pontja az árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatást tartalmaz, ezért a felperes együttműködési és tájékoztatási kötelezettség megszegésére vonatkozó hivatkozása is alaptalan.

Rámutatott, az árfolyamrész alkalmazására vonatkozó szerződési feltételek csak a fogyasztói kölcsönszerződések tekintetében minősülnek semmissnek. A felperes azonban nem fogyasztó, az általa kötött szerződés pedig nem fogyasztói. Így az árfolyamrész alkalmazása nem semmisséget, hanem annak tisztességtelenségére figyelemmel megtámadhatóságot jelent, de a megtámadás elkétsége miatt azt érdemben nem vizsgálta.

Kiemelte, miután a perbeli szerződések nem lakossági kölcsönszerződések, az ún. THM rendelet alkalmazására nem kerülhet sor, ezt nem érinti, hogy az alperesi jogelőd a szerződésekben a THM-et feltüntette. Ugyanakkor az ÜSZ1 I/22. pontja szerinti definíció a THM rendelet 8. § (1) bekezdésében foglaltakkal összhangban áll. Rámutatott, a felperes a szerződések 2013. november 11. napján érkezett beadványában támadta meg, állítva, hogy a THM kapcsán az alperes megtévesztette. Azt adta elő, hogy a tévedésről, megtévesztésről csak a 2013. április 2. napján létrejött megbízási jogviszony keretei között szerzett tudomást, ezt azonban nem valószínűsítette, a 2013. április 12. napján a képviselője által az alperesnek írt levél a THM-mel kapcsolatos megtámadásra nem utal.

Kifejtette, a mértékadó devizanem CHF illetve EURO rendelkezés annak kifejezése, hogy a felek deviza alapú szerződést kötöttek, a 6/2013. PJE határozat alapján viszont a deviza alapú szerződés érvénytelennek nem tekinthető.

Rámutatott, a felek a finanszírozott gépekre, berendezésekre integrált vagyonszámítását kötöttek, önmagában e kikötés a szerződések érvényességét nem érinti.

A Magyar Nemzeti Bank megkeresésére vonatkozó bizonyítási indítványt az ügynöki szabályok körében kifejtettek tekintetével mint szükségtelent mellőzte. A tanúk meghallgatására vonatkozó indítvány mellőzésére annak elkétsége miatt nem látott lehetőséget, és ugyancsak szükségtelenné ítélte igazságügyi szakértői vélemény beszerzését, továbbá a felperesi ügyvezető személyes meghallgatását, utalva e bizonyítási indítvány elkétségére is.

A felperes - többször kiegészített - fellebbezésében elsődlegesen az elsőfokú ítélet megváltoztatását kérte az alábbiakban írt esetőleges kérelmei szerint.

1. Kérte annak megállapítását, hogy a kölcsönszerződések nem jöttek létre;

2. Az esetőlesen létrejött szerződések érvénytelenek.

E kérelmeihez kapcsolódóan kérte, hogy a bíróság kötelezze az alperest 19 875 000 Ft és annak 2015. március 12. napjától járó késedelmi kamata megfizetésére.

3. Az üzletszabályzatok nem váltak a szerződés részévé;

4. Fizetési kötelezettsége nem változó, a szerződésben meghatározott fizetési ütemezés szerinti fix összeg visszafizetésére köteles. Ennek megfelelően a **(szerződés 1. száma)**. számú kölcsönszerződés kapcsán 38 540 387 Ft, a **(szerződés 2. száma)**. számú kölcsönszerződés vonatkozásában 3 711 460 Ft túlfizetése keletkezett, míg a **(kölcsönszerződés 3. neve)**. számú kölcsönszerződés alapján 63 535 532 Ft tartozása áll fenn. Kérte a túlfizetesként jelentkező összeg után 2015. március 12.-től a kifizetés napjáig járó Ptk. szerinti késedelmi kamatot megítélni a javára.

5. Kérte az alperes kötelezését az üzletszabályzatokban megadott mértékadó kamatlábbal (CHF LIBOR, EURIBOR) történő elszámolásra, valamint az árfolyamrész tisztességtelenségének a megállapítását. Kérte, hogy ennek alapján kötelezze a bíróság az alperest a **(szerződés 1. száma)**. számú kölcsönszerződés alapján 58 890 294 Ft, a **(szerződés 2. száma)**. számú kölcsönszerződés alapján 4 804 557 Ft, a **(kölcsönszerződés 3. neve)**. számú kölcsönszerződés alapján pedig 210 547 183 Ft és az ezen összegek után 2015. március 12. napjától járó késedelmi kamat megfizetésére

kötelezni a felperest.

Jogorvoslati kérelmének indokai az alábbiakban foglalhatók össze:

- Továbbra is állította, hogy a kölcsönszerződések nem tartalmazzák a Hpt. 210. § (2) bekezdésében írtakat, ezért létre sem jöttek. Hangsúlyozta, az elsőfokú ítélet megállapításával szemben a szerződések és az üzletszabályzatok alapján az induló éves ügyleti kamatmérték nem állapítható meg, a fizetendő törlesztő részletek ugyanis a tőke és a kamat összegén túl az árfolyamrést és a casco biztosítás díját is tartalmazzák. Ugyanezen okból a szerződéseket érvénytelennek is tekintette.
- Fenntartotta az alaki hibára vonatkozó álláspontját. Az elsőfokú eljárásban előadottakon túl hivatkozott arra, hogy az aláíró személy a **(S.) Kft.** törvényes képviselőjeként járt el, ezért aláírásának tartalmaznia kellett volna a **(S.) Kft.** bélyegzőjét is. Fel kellett volna tüntetni azt is, hogy az alperes nevében és helyette írja alá a szerződést. Érvelése szerint az alperes részéről joggal való visszaélést valósít meg, hogy a per megindítását követően hagyta jóvá a képviselő nyilatkozatát, eljárását, miután pedig a szerződéskötés óta 5 év eltelt, erre már nincs jogi lehetőség.
- A szerződések létrejöttét érintő kérdés álláspontja szerint az, hogy a **(S.) Kft.** rendelkezett-e a PSZÁF engedélyével. Hangsúlyozta, önálló kötelezettségvállalást tartalmazó szerződést csak az erre vonatkozó engedéllyel rendelkező köthet, ugyanakkor a szerződéseket aláíró személy ún. „b” típusú ügynök volt, aki önállóan kötelezettséget nem vállalhatott. Ha pedig a szerződéseket nem a **(S.) Kft.** neve alatt jegyezték, akkor azokat **(cégvezető neve)** magánszemélyi minőségben írta alá, aki sem az alperesnél, illetve jogelődjénél, sem pedig a PSZÁF-nél nem volt ügynökként bejelentve. Véleménye szerint az aláíró nem lehet álképviselőnek tekinteni, mert az alperes illetve jogelődje utasítására járt el a szerződés aláírásakor az alkalmazott módon.
- Hivatkozása szerint az alperes a Kúria 6/2013. PJE határozatában rögzített tájékoztatási kötelezettségét sem teljesítette, erre nézve az elsőfokú eljárásban bizonyítást ajánlott fel. Kiemelte, az üzletszabályzatok I. pontjában alkalmazott fogalmak között nem szerepel az „árfolyamkockázat” és az „árfolyamrés” fogalma. Ugyanakkor mivel a **(üzletszabályzat 2. jelölése)** számú üzletszabályzatot nem vette át, az nem válhatott a szerződés részévé, ezért az abban foglaltakra az alperes nem hivatkozhat. Érvelése szerint a tájékoztatási kötelezettség teljesítésének hiányában a szerződések „mértékadó devizanem: CHF.” és „mértékadó devizanem: EUR” szerződési feltételek érvénytelenek. Hivatkozott arra, hogy az alperes kamatként terheli ki az árfolyamváltozást, ez azonban uzsorás követelés.
- Változatlan álláspontja szerint a szerződések a kölcsönszerződésekre vonatkozó szokásos szerződési gyakorlattól eltérő feltételeket tartalmaznak (így például az árfolyamkockázat, az árfolyamrés „mértékadó, devizanem” kitételek, stb.), ezért azok tekintetében az alperesnek a Ptk. 205/B. § (2) bekezdése alapján kellett volna eljárnia, ami nem történt meg.
- Fenntartotta azt a hivatkozását, hogy a hitelező a THM kapcsán megtévesztette, mivel nem tájékoztatta arról, hogy az sem a kamatváltozást, sem az árfolyamkockázatot nem mutatja.
- Érvelése szerint az üzletszabályzatok nem váltak a szerződések részévé, mivel az erre vonatkozó felperesi nyilatkozatot csak blanketta szerződések tartalmazzák, emellett a szerződések csak az üzletszabályzatok kódját tartalmazzák, amelyeket a szerződés megkötését megelőzően nem ismert, így magukat az üzletszabályzatokat sem ismerhette meg. Kiemelte, a **(üzletszabályzat 2. jelölése)** megjelölésű üzletszabályzat bizonyítottan nem került átadásra a részére, azon az aláírása sem szerepel.
- A fix rögzített fizetési kötelezettség kapcsán utalt arra, a törlesztő részletek megfizetésére vonatkozó rendelkezéseket a törlesztési ütemező tartalmazza, amely a szerződés 1. számú mellékletét képezi, így az az egyedi kölcsönszerződés részévé vált. A szerződések 3. pontja értelmében az alperes a hátrányára nem változtathatta meg a szerződés feltételeit, így a törlesztő részletek módosítására sem volt jogosultsága, az üzletszabályzatok III/1. pontjában foglalt feltétel nem következett be. Ezáltal az üzletszabályzatokban meghatározott kamatváltozásokra vonatkozó

rendelkezéseket az egyedi szerződésben a felek felülírták, és a Ptk. 205/C. alapján az egyedi szerződésben rögzítettek váltak a szerződés részévé.

- Kifejtette, az árfolyamrésre vonatkozó szerződési feltételek tisztességtelenségét az eredményezi, hogy az alperes részéről nem történik pénzváltás, ezért nincs mögötte szolgáltatás. A tisztességtelenség jogkövetkezménye véleménye szerint az adott szerződési feltétel semmissége. Arra az esetre, ha az ítélet e szerződési feltétel megtámadhatóságát állapítaná meg, hivatkozott arra, hogy annak határidejére a Ptk. 236. § (1) és (2) bekezdés a) pontja az irányadó, amelynek értelmében a megtámadási határidő a tévedés, megtévesztés felismerésekor kezdődik, amely határidőn belül megtámadta a szerződést.

- Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság bizonyítási indítványainak nem adott helyt, részletesen indokolta, hogy a bizonyítás lefolytatása miért nem mellőzhető.

- Az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését megalapozó eljárás szabálysértésként hivatkozott arra, hogy az elsőfokú bíróság által nyújtott tájékoztatás nem felel meg a Pp. 3. § (3) bekezdésében foglaltaknak, emellett az elsőfokú bíróság nem tett eleget a Pp. 145. § (2) bekezdésében foglalt kötelezettségének, nem hívta fel a felek figyelmét az eljárás berekesztésére, továbbá arra, nyilatkozzanak, kívánnak-e további érdemi nyilatkozatot tenni, ezen túl megsértette a Pp. 221. § (1) bekezdésében és a Pp. 206. § (1) bekezdésében foglaltakat.

- Kérte a megítélt perköltség 500 000 Ft-ra történő leszállítását, mert álláspontja szerint az elsőfokú bíróság által megítélt 4 699 000 Ft perköltség eltúlzott. Felhívta a figyelmet arra, hogy az alperest a jogi képviselő számos hasonló jogalapú ügyben képviseli, ebből következően az egyes ügyekben egyre kevésbé kell érdemi tevékenységet kifejtenie.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte. Fenntartotta az elsőfokú eljárásban előadott védekezését, továbbá hivatkozott arra, hogy a felperesnek az árfolyamrés tisztességtelenségére vonatkozó megtámadása elkészt.

A fellebbezés **alaptalan.**

A fellebbezésben felhozottak alapján az ítéletablának mindenekelőtt abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy történt-e az elsőfokú eljárásban olyan lényeges eljárási szabálysértés, amely az ítélet hatályon kívül helyezését, az elsőfokú eljárás megismétlését teszi szükségessé.

A bíróságot a Pp. 3. § (3) bekezdése alapján terhelő tájékoztatási kötelezettség a bizonyításra szoruló tényekre, bizonyítási teherre illetve a bizonyítás sikertelenségének következményeire terjed ki. A felperes fellebbezésében nem jelölte meg, hogy álláspontja szerint milyen ténykérdés tekintetében mulasztotta el az elsőfokú bíróság a tájékoztatási kötelezettségét. Megállapítható ugyanakkor, hogy az elsőfokú eljárás során egyetlen vitás ténykérdés merült fel, nevezetesen az, hogy a szerződéseket aláíró személyek rendelkeztek-e meghatalmazással illetve szervezeti képviseleti joggal. Az alperes az ezzel kapcsolatos okirati bizonyítékokat csatolta, azok alapján a továbbiakban jogkérdés volt annak eldöntése, hogy a felperes megalapozottan hivatkozott-e az alaki hibára illetve a szerződéseket aláíró személyek képviseleti jogosultságának hiányára, mint semmisségi okra. Nem volt olyan egyéb ténykérdés, aminek kapcsán a bizonyítási kötelezettségről az elsőfokú bíróságnak tájékoztatnia kellett volna a feleket, így e tekintetben mulasztás sem terheli.

Alaptalan a tárgyalás berekesztésére történő figyelmeztetés hiányával kapcsolatos fellebbezési előadás is. A 2015. február 9. napján tartott tárgyalásról készült 20. sorszámú jegyzőkönyvből megállapíthatóan az elsőfokú bíróság a Pp. 145. § (2) bekezdésében foglaltaknak eleget tett. A tárgyalás berekesztésére csak a tárgyaláson jelenlévő feleket kell figyelmeztetni. A bíróságnak nincs

olyan kötelezettsége, hogy a szóbeli tárgyalás alól magát kivonó felet írásban értesítse a tárgyalás berekesztéséről, egyben ismételt lehetőséget nyújtson számára arra, hogy az álláspontját írásban előterjeszthesse (BH1995. 421.I.). A tárgyalásra a felperes szabályszerűen meg volt idézve, így távolmaradása a tárgyalás megtartását, berekesztését és az ítélet meghozatalát nem akadályozta.

A Pp. 3. § (4) bekezdése szerint a bíróság a bizonyítási indítványhoz illetve a bizonyítást elrendelő határozatához nincs kötve. A bíróság mellőzi a bizonyítás elrendelését vagy a már elrendelt bizonyítás lefolytatását (kiegészítését, megismétlését), ha az a jogvita elbírálása szempontjából szükségtelen.

E jogszabályi rendelkezés alapján tehát a bíróság dönt arról, hogy az ügyben bizonyítandó releváns tények mennyiben indokolják a fél által indítványozott bizonyítás elrendelését. Az elsőfokú bíróság ennek megfelelően szabadon dönthetett arról, hogy a felek által felajánlott bizonyítás lefolytatását szükségesnek ítéli-e, a felajánlott bizonyítás mellőzése eljárási szabálysértésként nem értékelhető, e tekintetben az ítélet tábla csak azt vizsgálhatta, hogy a tényállás feltáratlansága és ebből következően az ítélet megalapozatlansága miatt indokolt-e az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezése a Pp. 252. § (3) bekezdése alapján. A fentebb kifejtettek szerint a perbeli jogvita elbírálása során az elsőfokú bíróságnak - az alaki hibára alapított érvénytelenségi ok körében lefolytatott bizonyítástól eltekintve - az egyébként rendelkezésre álló adatok alapján jogkérdésben kellett döntenie, ezért helytállóan állapította meg, hogy a felperes által felajánlott bizonyítás lefolytatása szükségtelen, és azt megalapozottan mellőzte.

A Pp. 221. § (1) bekezdése szerint az ítélet indokolásában röviden elő kell adni a bíróság által megállapított tényállást az arra vonatkozó bizonyítékok megjelölésével, hivatkozni kell azokra a jogszabályokra, amelyekre a bíróság ítélete alapszik. Meg kell röviden említeni azokat a körülményeket, amelyeket a bíróság a bizonyítékok mérlegelésénél irányadónak vett, végül utalni kell azokra az okokra, amelyek miatt a bíróság valamely tény nem talált bizonyítottnak, vagy amelyek miatt a felajánlott bizonyítást mellőzte. Az elsőfokú bíróság ítélete e jogszabályi követelményeknek maradéktalanul megfelel. Megjegyzi az ítélet tábla, bár a felperes jogszabályhelyként a Pp. 221. § (1) bekezdését jelöli meg, az ahhoz fűzött tartalom szerint azonban a felajánlott bizonyítás mellőzését sérelmezi. Az ítélet tábla ezzel kapcsolatos álláspontját pedig a fentiekben kifejtette.

A Pp. 206. § (1) bekezdése a bizonyítékok szabad mérlegelésének elvét rögzíti. A bizonyítékok szabad mérlegelése során a bíróság értékeli, hogy a felek tényállításait az általuk rendelkezésre bocsátott bizonyítékok alátámasztották-e vagy sem. A bíróság által megállapított tényállás akkor felel meg az eljárási jogszabályoknak, ha az összhangban áll a periratokkal, okszerű és helyes következtetésekkel nyugszik. A bizonyítékok okszerűtlen mérlegelése a másodfokú bíróság számára a bizonyítékok felülmérlegelésére, eltérő tényállás megállapítására és döntés meghozatalára ad alapot, ha pedig a bizonyítékok okszerűtlen mérlegelése miatt az elsőfokú ítélet megalapozatlannak bizonyul, és további bizonyítás lefolytatása válik szükségessé, a hatályon kívül helyezésre a Pp. 252. § (3) bekezdése alapján kerülhet sor.

A felperes azonban a Pp. 206. § (1) bekezdésének megsértését az elsőfokú bíróság egyes jogkérdésekben elfoglalt, általa tévesnek tekintett álláspontjára alapozza.

Mindezekre tekintettel nincs olyan lényeges eljárási szabálysértés, amely akadályát képezné az elsőfokú ítélet érdemi felülbírálatának. Ennek során az ítélet táblának mindenekelőtt abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy az elsőfokú ítélet felülbírálatára milyen körben kerülhet sor.

A felperes fellebbezési kérelemként az elsőfokú eljárásban 2014. november 21. napján érkezett 16.

sorszámú „keresetpontosítás” elnevezésű beadványában rögzített eshetőleg kereseti kérelmeit ismételte meg. Az elsőfokú bíróság a 20. sorszámú jegyzőkönyvbe foglalt végzésével a felperes 16. sorszám alatt előterjesztett keresetváltoztatását elutasította arra alapítotán, hogy a felperes azt az alperes érdemi ellenkérelmének előadását követő 30 napon túl terjesztette elő. Azt azonban sem a határozat rendelkező része nem tünteti fel, sem pedig annak indokolásából nem állapítható meg, hogy az elutasítás mely kereseti kérelmekre vonatkozik. Erre tekintettel az ítélőtáblának kellett vizsgálnia, hogy a felperes 16. sorszámú beadványában pontosított kereseti kérelmei közül melyik minősül elkésett keresetváltoztatásnak. A Pp. 146/A. § (1) bekezdése értelmében a jelen perben a felperes keresetét az alperes érdemi ellenkérelmének előadását követő 30 napon belül változtathatta meg.

Az alperes érdemi ellenkérelme a bírósághoz 2014. február 26. napján érkezett, azt a felperesnek 2014. március 6. napján kézbesítették, és a bíróság a 2014. április 16. napján tartott tárgyaláson ismertette (12. sorszámú jegyzőkönyv). Ehhez képest a felperes keresetét 2014. május 16. napjáig változtathatta meg, az ún. keresetpontosítás előterjesztésére azonban e határidőn túl került sor.

Mindezek alapján a jogszabályban írt határidőn belül előterjesztett kereseti kérelmek elbírálása történhetett meg, amelyeket a keresetlevél és a 3. sorszámú beadvány tartalmaz.

Keresetváltoztatás alatt a keresetnek a per tárgyát képező elemei, vagyis a keresettel érvényesített jog, az annak alapját képező tényállás, és a kereseti kérelem bármelyikének megváltoztatását kell érteni. Nem keresetváltoztatás az, ha a felperes a keresettel érvényesített jog megváltoztatása nélkül annak megalapozására újabb tényeket hoz fel, vagy a felhozottakat kiigazítja (Pp. 146. § (5) bekezdés a) pont), megállapítás helyett teljesítést vagy teljesítés helyett megállapítást követel (Pp. 146. § (5) bekezdés d) pont). Nincs tehát akadálya annak, hogy a felperes kereseti kérelme indokait további jogi érvekkel egészítse ki, és ezek alátámasztásául akár más bíróság által, más ügyekben kifejtett jogi álláspontra is hivatkozhat. A más ügyekben hozott ítéletek illetve a Kúria bíróságok joggyakorlatának egységesítését szolgáló jogegységi határozatai azonban nem minősülnek olyan új ténynek vagy bizonyítéknak, amely a Pp. 146/A. § (4) bekezdése alapján alapot adna a keresetnek az elsőfokú ítélet meghozatalát megelőző tárgyalás berekesztéséig történő megváltoztatására.

Mindezekre figyelemmel érdemben meg nem engedett keresetváltoztatásnak minősül az annak megállapítására irányuló kérelem, hogy az üzletszabályzatok nem váltak a szerződés részévé. Azt a felperes arra alapította, hogy az üzletszabályzatokat az alperes nem bocsátotta a rendelkezésére, tartalmukat nem ismerhette meg. Erre vonatkozó előadást azonban csak a 2014. november 21-én érkezett beadvány tartalmaz.

Ugyancsak a 16. sorszámú beadványában fejt ki először a felperes, hogy a feleknek a fixen rögzített követelés alapján kell elszámolni, így őt az egyes szerződések kapcsán az azokban meghatározott összes törlesztő részlet összegének megfelelő fizetési kötelezettség terheli és az ezt meghaladóan teljesített túlfizetést köteles a részére visszatéríteni az alperes. A felperes ez esetben az elszámolást a létrejött és érvényes szerződés alapján kéri, de annak rendelkezéseit az alperestől eltérően értelmezi. A keresetének jogalapja tehát eltérő a keresetlevélben és a 3. sorszámú beadványában rögzítettekhez képest, így ez olyan keresetváltoztatás, amelynek elbírálására a fentiekben írtak miatt nem kerülhet sor.

Ugyancsak meg nem engedett keresetváltoztatás az előzőekben írtakkal megegyező indokokkal a mértékadó kamatlábbal (CHF LIBOR, EURIBOR) történő elszámolás iránti kérelem.

Az árfolyamrész tisztességtelenségének megállapítására vonatkozó kérelem szintén meg nem engedett keresetváltoztatás. A keresetlevélben a felperes az árfolyamrész mint költség feltüntetésének

a hiányát kifogásolja. Arra, hogy az árfolyamrés alkalmazására vonatkozó szerződési feltételek tisztességtelenek, először csak a 16. sorszámú beadványában hivatkozik. Ezért csupán megjegyzi az ítéletábra, e szerződési feltétel az 1959. évi IV. tv. (a továbbiakban: Ptk.) 209. § (1) bekezdése alapján tisztességtelennek minősül, azonban mivel a perbeli jogügyletek nem fogyasztói szerződések, a tisztességtelen kikötés érvénytelenségét annak megtámadása eredményezi (Ptk. 209/A. § (1) bekezdés). Az érvénytelenség megállapítására tehát a fentiekől eltekintve sem kerülhetett volna sor, miután a megtámadás - ahogyan arra az alperes helytállóan hivatkozott - elkésett. A Ptk. 236. § (1) bekezdése szerint ugyanis a megtámadási határidő egy év, amelyet a (2) bekezdés c) pontja alapján tisztességtelen feltétel esetén részletekben történő teljesítésnél az első teljesítés időpontjától kell számítani.

A kifejtettek alapján a fellebbezésnek a szerződés létre nem jöttére illetve érvénytelenségére való hivatkozásai bírálhatók felül a másodfokú eljárásban, azokat az ítéletábra az elsőfokú bírósághoz hasonlóan megalapozatlannak ítélte az alábbiak szerint.

1.) Szerződések létre nem jötte

A felperesi érvelés szerint a szerződés nem tartalmazza a szerződéskötéskor hatályos Hpt. 210. § (2) bekezdésében meghatározott tartalmi elemeket. E szerint a pénzügyi és kiegészítő pénzügyi szolgáltatásra irányuló szerződésben egyértelműen meg kell határozni a kamatot, a díjat, és minden egyéb költséget vagy feltételt, ide értve a késedelmes teljesítés jogkövetkezményeit és a szerződést biztosító mellékkötelezettségének érvényesítésének módját, következményeit is. E rendelkezésből következően a kamatban és - ha a felek megállapodása szerint a kölcsönbevevő által teljesítendő ellenszolgáltatásnak díj és költség is részét képezi - a díjban és költségekben való megállapodás a nem fogyasztási kölcsönszerződésnek is lényeges tartalmi elemei, így az azokban való megállapodás, azaz e feltételek egyértelmű meghatározása nélkülözhetetlen a szerződés létrejöttéhez (Ptk. 205. § (2) bekezdés). Ebből következően - ahogyan azt az elsőfokú bíróság helytállóan megállapította - az a Hpt. hatálya alá tartozó nem fogyasztási kölcsönszerződés, amely nem tartalmazza egyértelműen a kölcsönbevevő által fizetendő kamatot, díjakat és költségeket, az erre vonatkozó kölcsönös és egybehangzó akaratkifejezés hiányában létre nem jönnek minősül. Egyetért az ítéletábra az elsőfokú bíróság azon álláspontjával is, hogy a jelen ügyben ez nem állapítható meg. Az ügyleti kamat szempontjából a kölcsönszerződés lehet fix vagy változó kamatozású. Fix kamatozású kölcsönszerződés esetén a kamatláb a szerződés időtartama alatt végig változatlan, a bank egyáltalán nem jogosult egyoldalúan a kamat mértékét módosítani. Ebben az esetben a pénzintézet a tartós futamidő alatti, a körülmények megváltozásából eredő minden kockázatot előzetesen kalkulál. A változó kamatozású kölcsönszerződések esetében - mint amilyenek a perbeliek is - a felek alkalmazhatják azt a megoldást, hogy a kamatszintet egy meghatározott változó viszonyítási alaphoz, referencia kamatlábhoz (pl.: BUBOR, EURIBOR, állampapír átlaghozama, a jegybanki alapkamat, stb.) kötik. A fix kamatozású szerződésnél a kamat meghatározásának szokásos - bár nem kizárólagos - módja az éves kamatláb, azaz a tőkeösszeg valahány százalékának megjelölése, változó kamat kikötése esetén viszont legfeljebb a szerződéskötés időpontjában irányadó, azaz az „induló” kamat mértéke határozható meg ilyen módon. Ez utóbbi szerződéses konstrukcióban ugyanis a szerződéskötéskor nem ismert a felek előtt, hogy a szerződés tartama alatt miként fog változni a referencia kamat, s ebből adódóan a teljes futamidőre vonatkozóan a változó kamat százalékos formában való kifejezése fogalmilag kizárt. Ebből is következően - ahogyan azt az elsőfokú bíróság helytállóan megállapította - az egyértelmű meghatározottság követelménye nem jelenti azt, hogy a kamatot számszerűen vagy százalékos mértékben kötelező megjelölni a szerződésben. A szerződésnek ez a tartalmi eleme akkor is egyértelműen meghatározottnak tekinthető, ha mértéke a szerződés részét képező üzletszabályzat és hirdetés, mint általános szerződési feltételek rendelkezéseit is figyelembe véve kiszámítható.

A perbeli kölcsönszerződések ennek a követelménynek megfelelnek, azok rendelkezéseiből kitűnik a felperest terhelő ügyleti kamat mértéke. Az ÜSZ1 III.5. pontja és az ÜSZ2 V.3. pontja rögzíti azt a matematikai képletet, amely alapján a kamatszámítás történik, és feltünteti a képlet egyes tényezőinek magyarázatát is. Az egyedi szerződés adatai és a képlet alapján kiszámítható az induló ügyleti kamat mértéke azzal, hogy - eltérő szerződési rendelkezés hiányában az induló kamatláb az ÜSZ1 I.15.c. pontjában és az ÜSZ2 II. fejezet A.1.b. pontjában meghatározott mértékadó illetve referencia kamatláb szerződéskötés időpontjában fennálló értéke. Az ügyleti kamat futamidő alatti változása ugyancsak megállapítható az ÜSZ1 I.15.c. és I.16., valamint az ÜSZ2 II.A.1.b. és 3. pontjaiban foglaltakból, az ott írtak ugyanis tartalmazzák a referencia kamatláb megjelölését, annak közzétételi helyét, valamint az adott időpontban hatályos értékét. A mindenkori kamat a tőke, a kamatláb és az időtényező szorzataként naprakészen kiszámítható. Kétségtelen, hogy mind az induló kamat százalékos értékének kiszámítása, mind a kamatláb változásának nyomon követése szükségessé teszi a szerződés rendelkezéseinek, köztük az üzletszabályzatokban rögzített feltételeknek az ismeretét és a referencia kamat alakulásának követését a Reuters Monitor megfelelő oldalának figyelemmel kísérésével. Ennek esetleges nehézségeire, bonyolultságára, az ehhez szükséges ismeretek hiányára azonban a felperes, mint az üzleti élet professzionális résztvevője megalapozottan nem hivatkozhat.

Nem osztja ugyanakkor az ítéletábra az elsőfokú bíróság azon álláspontját, amely szerint az ügyleti kamat az összes törlesztő részlet összegének a pénzkölcsön tőkeösszegével csökkentett összege. Az előzőekben írtak szerint nincs akadálya annak, hogy a kölcsönszerződést kötő felek az ügyleti kamat - mint a kölcsönadott pénz használatáért járó ellenérték - mértékét egy konkrét összegben jelöljék meg. A kamat meghatározásának szokásos módja azonban mind a magánszférában, mind az üzleti életben az éves kamatláb, azaz a tőkeösszeg valahány százalékának megjelölése, vagy az ún. referencia kamat kikötése. Emellett a kamat mértékének fix összegű meghatározása a szerződésben feleslegessé és ebből adódóan érthetlenné tenné az üzletszabályzat mértékadó kamatlábra vonatkozó rendelkezését. Lényeges továbbá, hogy az alperes által sem vitatottan, a törlesztő részletek kiszámításakor árfolyamrést alkalmazott illetve alkalmaz, valamint a törlesztő részletekbe beépítésre került az ún. integrált casco biztosítás díja is.

Mindezt értékelve, az ítéletábra arra a meggyőződésre jutott, hogy a felek az ügyleti kamatban megállapodtak, az ügyleti kamatlábat az ÜSZ1 I.15.c. és az ÜSZ2 II.A.1.b. pontja szerinti svájci frank LIBOR illetve az euró EURIBOR kamatában határozták meg.

Ami a Hpt. 210. § (2) bekezdésének a díjak, egyéb költségek és feltételek egyértelmű meghatározottságára vonatkozó követelményét illeti: lényeges, hogy a bankkölcsönszerződésnek (amilyenek a perbeli szerződések is) a Ptk. 523. § (1) és (2) bekezdése értelmében két nélkülözhetetlen tartalmi eleme van: a kölcsönösszeg és az ügyleti kamat meghatározása. A szerződés minden további eleme, így a kölcsönbevevő által fizetendő különböző díjak, költségek és az egyéb szerződési feltételek eshetőlegesen, azok csak akkor képezik a szerződés részét, ha arra vonatkozóan a felek megállapodnak. Következésképpen az egyértelmű meghatározottság kritériuma azt jelenti, hogy ha a felek megállapodása szerint a kölcsönbevevőnek az ügyleti kamaton felül valamilyen díjat vagy költséget is fizetnie kell, ezt a fizetési kötelezettségét egyértelműen kell meghatározni. Ha viszont a kölcsönbeadó olyan díjat vagy költséget is felszámít, amelyről a szerződés nem rendelkezik, ez nem azt jelenti, hogy a szerződés a Hpt. 210. § (2) bekezdésébe ütközik, hanem azt, hogy a kölcsönbeadó nem a szerződés szerint határozza meg a követelését a kölcsönbevevővel szemben. Ez azonban a szerződés létrejöttét vagy érvényességét nem érinti, a kölcsönbevevő ilyen tartalmú kifogása a felek közötti elszámolásra tartozó kérdés, így ilyen tartalmú jogvita keretében vizsgálható a bíróság részéről.

Alaptalan a felperesnek az az álláspontja, hogy az árfolyamrés meghatározásának hiánya miatt a szerződések a Hpt. 210. § (2) bekezdésébe ütköznek. Az üzletszabályzatok fentiekben megjelölt rendelkezéseiből egyértelmű, hogy a szerződések tartalmaznak árfolyamkülönbözet alkalmazására vonatkozó feltételt. Ennek mértéke bármely törlesztő időpontra kiszámítható, konkrét összegben vagy százalékos értékben való feltüntetése a szerződésben ugyanakkor fogalmilag kizárt, a szerződéskötéskor ugyanis a felek előtt még nem ismert, hogy a törlesztési időpontokban miként fog alakulni az adott deviza vételi árfolyama.

Az ítéletábra mindenben osztja az elsőfokú bíróságnak az alaki hibára alapított kereseti hivatkozás alaptalanságával kapcsolatos álláspontját és annak kifejtett indokait, az megismételni nem kívánja, csupán visszautal arra. Az elsőfokú eljárásban előadottakon túl a felperes fellebbezésében hivatkozik arra is, hogy az okiratokból nem tűnik ki, miszerint **(cégvezető neve)** a **(S.)** Kft. képviselőjében járt el a szerződéskötés során, mert aláírása a kft. bélyegzőjét nem tartalmazza. Az ezzel kapcsolatos érvelés téves. Az írásbeliséghez kötött és képviselő közreműködésével létrejött szerződés ugyanis a képviselő útján eljáró fél aláírása szempontjából alakilag érvényes, ha a szerződést tartalmazó okiratból kitűnik, hogy a megállapodást ténylegesen aláíró személy nem a saját nevében, hanem az okiratban megjelölt szerződő fél nevében és képviselőjében jár el. Szükség esetén az aláíró természetes személy képviselői jogosultságának igazolása során vizsgálandó, hogy képviselői jogát kitől és milyen formában származtatja, nem szükséges azonban, hogy a képviselői jogosultság keletkezésének láncolata magából a képviselő útján kötött szerződést tartalmazó okiratból kitűnjön (BDT2014. 3133). Mindezek figyelembevételével **(cégvezető neve)** aláírása az alperes bélyegzőjének együttes használatával egyértelműen igazolja, hogy az alperes nevében és képviselőjében járt el. Ebből következően nem volt álképviselő, tehát eljárásának utólagos jóváhagyása nem volt szükséges. Ugyanakkor a felperesi érveléssel szemben e magatartás nem valósít meg joggal visszaélést az alperes részéről. Ellenkezőleg, az ítéletábra álláspontja az, hogy a szerződések megjelölt alaki hibájára legfeljebb az alperes hivatkozhatna. Az alperes képviselőjében eljáró személy képviselői jogosultságának esetleges hiánya a felperes számára semmiféle hátrányt nem jelentett, maga sem hivatkozott arra, hogy az alperessel nem kötött volna szerződést vagy más tartalommal kötötte volna meg azt, ha olyan személy járt volna el az alperes képviselőjében, aki vitathatatlanul rendelkezett képviselői joggal. Tény, hogy az alperes a maga részéről a kölcsönszerződéseket teljesítette, a felperes a kölcsön összegét felvette, így egyértelmű, hogy az alaki hibára való hivatkozással azt kívánja elérni, hogy szabaduljon a szerződések alapján őt terhelő kötelezettségek teljesítése alól. Ez pedig sérti a rendeltetésszerű és jóhiszemű joggyakorlás Ptk. 4. § (1) bekezdése és (5) bekezdése szerinti követelményét.

Téves emellett a felperesnek az az álláspontja is, miszerint a képviselt személy 5 év elteltével az álképviselő nyilatkozatát nem hagyhatja jóvá. A jóváhagyó nyilatkozat megtételét a törvény nem köti időbeli korláthoz, az elévülés szabályai pedig a jóváhagyásra nem vonatkoztathatóak. Az elévülés ugyanis az alanyi jog bíróság előtti érvényesíthetőségét szünteti meg, ami nem azonos az alanyi jog gyakorlásával.

A PSZÁF engedélyének hiányával kapcsolatos hivatkozás is alaptalan. A szerződés létrejöttét és érvényességét ugyanis nem befolyásolja, hogy az alperes megbízottja tevékenységének kifejtéséhez szükséges volt-e a PSZÁF engedélye, illetve ha igen, azzal rendelkezett-e. A Ptk. 215. § (1) bekezdése a szerződés létrejöttéhez kívánja meg a harmadik személy beleegyezését illetve a hatósági jóváhagyást. A Hpt. a 3. § (1) bekezdésében, valamint a (2) bekezdés a) és d) pontjában meghatározott tevékenység - jelen esetben az (1) bekezdés h) pontja szerinti pénzügyi szolgáltatás közvetítésével kapcsolatos ún. ügynöki tevékenység - folytatását köti a PSZÁF engedélyéhez. Nincs

olyan rendelkezés, amely előírná, hogy az e tevékenységet folytató gazdasági társaság által kötött szerződésekhez szükséges a PSZÁF jóváhagyása, ennek hiánya tehát a szerződések létrejöttét nem érintheti.

2.) A szerződések érvénytelensége

A kockázatviselésről való tájékoztatás hiánya.

Annyiban helytálló a felperes érvelése, hogy a deviza alapú kölcsönszerződések megkötésénél is irányadó a Ptk. 205. § (3) bekezdése, amely szerint a felek a szerződés megkötésénél együttműködni kötelesek és figyelemmel kell lenniük egymás jogos érdekeire. A szerződéskötést megelőzően is tájékoztatniuk kell egymást a megkötendő szerződést érintő minden lényeges körülményről. Ezt meghaladóan az együttműködési és tájékoztatási kötelezettség a szerződés teljesítése során is terheli a feleket (Ptk. 277. § (4) és (5) bekezdés). Téves azonban a felperesnek az a hivatkozása, hogy az alperes nem tájékoztatta az árfolyamváltozás lehetőségéről és annak a törlesztő részletekre illetve a visszafizetendő tőkeösszegre gyakorolt hatásáról, valamint az ún. árfolyamrész alkalmazásáról. A perbeli szerződések részét képező üzletszabályzatok ugyanis tartalmaznak az árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatást (ÜSZ1 IV.4., ÜSZ2 VII.5. Pont). Amint arra a Kúria rámutatott a 6/2013. Polgári jogegységi határozata 3. pontjához fűzött indokolásában, a tájékoztatási kötelezettség nem terjedhetett ki az árfolyamváltozás várható irányára, előre nem látható mértékére, a kockázat reális voltára, valószínűsítésére. Hangsúlyozandó, hogy a fogyasztói illetve fogyasztási szerződésnek nem minősülő kölcsönügyletek esetén nem csak a szerződés általános feltételeit meghatározó pénzügyi intézmény, hanem az adós is a gazdasági, üzleti élet professzionális résztvevőjének tekintendő, akivel szemben - a fentebb részletezettek szerint - fokozott elvárás a szerződés feltételeinek szerződéskötést megelőző gondos áttanulmányozása, a szerződésből eredő kockázatok elemzése. A perbeli kölcsönszerződések esetén az egyedi szerződésekben rögzített „mértékadó devizanem: CHF” illetve mértékadó „mértékadó devizanem: euró” kitétel felismerhetővé tette a gazdasági tevékenysége körében szerződő felperes számára, hogy deviza alapú kölcsönszerződéseket köt az alperessel, s miután ez a kölcsönzési konstrukció a szerződéskötés idején már széles körben alkalmazott volt a pénzügyi piacon, módjában állt tájékozódni annak lényegéről, az azzal járó előnyökről és az abban rejlő kockázatokról. Emellett az ÜSZ1 I.19.b. illetve az ÜSZ2 I.24.a. pontjai alapján is képes lehetett értékelni az árfolyamváltozás ránézve esetlegesen hátrányos gazdasági következményeit. A felperes nem hivatkozhat eredményesen arra, hogy az üzletszabályzatokat nem kapta meg, így nem állt módjában az abban foglaltakat megismerni, ugyanis az általa sem vitatottan rendelkezésére álló egyedi szerződésekből is látnia kellett, hogy a szerződések részletes feltételeit az üzletszabályzatok tartalmazzák, így ha azokat valóban nem kapta meg, ezt már a szerződések aláírását megelőzően jeleznie kellett volna az alperesnek és követelni, hogy azokat az alperes bocsássa a rendelkezésre.

A perbeli kölcsönszerződések alapján a felperesnek ugyancsak fel kellett ismernie, hogy fizetési kötelezettségként jelentkezik az ún. árfolyamrész is. Az ÜSZ1 I.18. és I.19.b. illetve az ÜSZ2 I.19. és I.24.a. pontjaiból kitűnően ugyanis az alperes a kölcsönösszeg folyósításakor vételi, a felperes általi törlesztő részletek elszámolásakor pedig eladási árfolyamon végezte illetve végzi el a forint svájci frankra illetve euróra történő átszámítását. Ennek felperes általi felismerhetőségére irányadóak az árfolyamváltozás kockázatával kapcsolatban kifejtettek.

Az egyedi szerződések „mértékadó devizanem CHF” és a „mértékadó devizanem euró” kikötése azt fejezi ki, hogy deviza alapú kölcsönszerződést kötöttek a felek, amely - amint azt az elsőfokú bíróság ítélete indokolásában részletesen kifejtette - nem érvénytelen (6/2013. Polgári jogegységi határozat 2. pont).

Önmagában az, hogy az alperes az ÜSZ I.19.b., c. pontjában a kamatváltozás II. és kamatváltozás III. kifejezést használja, nem jelenti azt, hogy a szerződések uzsorások, és ezáltal semmisek. E szerződési pontok megszövegezésének tartalmából ugyanis egyértelműen megállapítható, hogy azok ténylegesen a kölcsönbevevő fizetési kötelezettségének árfolyamváltozásból adódó módosulását szabályozzák, amire a kamatváltozás II. és III. után következő kvázi szinonimaként használt „árfolyamváltozás” kifejezés is utal.

Alapítalan az a felperesi hivatkozás, hogy a THM meghatározásakor az alperes megtévesztette. Ezt arra alapította, hogy a perbeli szerződésekben meghatározott THM nem az ügylet tényleges terheit mutatja, mert az sem a kamat-, sem az árfolyamkockázatot nem mutatja. A THM számítása a szerződéskötés kori adatok (kamat, árfolyam) alapján történik, és annak a szerződés megkötése időpontjában kell tartalmaznia az ügylet terheit. Értelmszerűen nem tükrözheti sem a kamat, sem az árfolyam jövőbeli módosulását, hiszen az előre nem látható, hogy az fog-e, s ha igen, milyen irányban és mértékben módosulni.

Ettől eltérő kérdés, hogy a téves, a félrevezető vagy nem megfelelő tartalmú tájékoztatás vezethet annak megállapításához bizonyítottság esetén, hogy az adós a szerződés megkötésekor tévedésben volt, vagy a pénzügyi intézmény őt szándékosan megtévesztette. Az előzőekben már kifejtettekhez kapcsolódóan azonban utal az ítélet tábla arra, hogy a gazdasági élet professzionális résztvevőitől elvárható, hogy a gazdasági tevékenységükhöz kapcsolódó szerződéseik megkötése során kellő megfontolással járjanak el, üzleti partnereik szerződési ajánlatait gondosan tanulmányozzák át, mérjék fel az ügyletkötésben rejlő kockázatokat, mérlegeljék a szerződéssel együtt járó előnyöket és hátrányokat, végezzenek gazdaságossági számításokat az általuk igényelt szolgáltatás és a részükről teljesítendő ellenszolgáltatás összevetésével. Adott esetben - szükség esetén - szakember véleményének kikérését követően döntsenek üzleti partnerük szerződési ajánlatának elfogadásáról (BDT2005. 3300). Ilyen körülmények között pedig csak a várható árfolyamváltozásra vonatkozó nyilvánvalóan és kirívóan, szándékosan téves tájékoztatás vezethet eredményes megtámadáshoz. Ilyet pedig a jelen perben a felperes maga sem állított.

A felperes a Hpt. 210. § (2) bekezdésében írt kötelező tartalmi elemek hiányára alapítottan a szerződések érvénytelenségére is hivatkozott. E tekintetben az ítélet tábla csupán visszautal az előzőekben már kifejtettekre.

Helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság azt is, miszerint az a tény, hogy az összes törlesztő részletek valamint az egyes törlesztő részletek összegei CHF illetve euró pénznemben nem kerültek a szerződésekben feltüntetésre, azok érvényességét nem érintik (6/2013. Polgári jogegységi határozat 2. pont).

A felperes érvénytelenségi okként hivatkozik arra, hogy a szerződések a Ptk. 205/B. § (2) bekezdésébe ütköznek. E jogszabályi rendelkezés azonban nem érvénytelenségi okot határoz meg, hanem a szerződés tartalmának meghatározása tekintetében bír jelentőséggel. Az nem vitás, hogy az alperes pénzügyi tevékenysége során általános szerződési feltételeket alkalmaz. Az egyedi szerződésben és az ÜSZ-ben foglalt általános szerződési feltételek együttesen - ahogyan azt az elsőfokú bíróság helyesen megállapította - alkotják a szerződések tartalmát. A Ptk. 205/B. § (2) bekezdése a szokásos szerződési gyakorlattól a szerződésre vonatkozó rendelkezésektől lényegesen vagy valamely, korábban a felek között alkalmazottól eltérő kikötések tekintetében követeli meg a külön figyelemfelhívó tájékoztatást és a kifejezett elfogadó nyilatkozatot annak érdekében, hogy e feltételek a szerződés részévé váljanak. Egyetért az ítélet tábla az elsőfokú bíróság azon álláspontjával is, hogy a perbeli szerződések ilyen kikötéseket nem tartalmaznak, de attól eltérő

indokokkal. Annak megítélésénél ugyanis, hogy az árfolyamréssel és az árfolyamváltozással kapcsolatos rendelkezések megfeleltek-e a szokásos szerződési gyakorlatnak, nem az alperes szerződési gyakorlata mérvadó, hanem az, hogy hazai viszonylatban a szerződéskötés időpontjában mennyiben volt elterjedt gyakorlat a pénzügyi intézmények mint hitelezők által kötött kölcsönszerződések esetén a deviza alapú kölcsönzés és ehhez kapcsolódóan az árfolyamrés alkalmazása az általános szerződési feltételekben. Köztudomású, hogy a deviza alapú kölcsön és hitelszerződések hazánkban már az ezredforduló tájékán megjelentek, majd 2004. évtől a hazai pénzügyi intézmények többségének kölcsön- és hitelkínálatában általánossá vált a deviza alapú konstrukció, amit jelez az a körülmény is, hogy a 2014. évi XXXVIII. tv. miniszteri indokolása szerint 2014. nyarán még több mint 500 000 ilyen típusú szerződés létezett. Ez azt jelenti, hogy a perbeli üzletszabályzatok felperes által kifogásolt általános szerződési feltételei megfeleltek a pénzkölcsönök piacán kialakult üzleti gyakorlatnak, nem tértek el a szokásos szerződési gyakorlattól, így külön figyelemfelhívó tájékoztatás és kifejezett felperesi elfogadó nyilatkozat nélkül is a szerződés részévé váltak.

Nem fogadható el a felperesnek az az álláspontja, hogy az árfolyamréssel és az árfolyamváltozással kapcsolatos általános szerződési feltételek azért minősülnek a szokásos gyakorlattól eltérőeknek, mert nem felelnek meg a Ptk. 523. §-ában foglalt szabályozásnak. A Ptk. 523. §-a nem tartalmaz olyan rendelkezést, hogy a kirovó és a lerovó pénznemnek meg kell egyeznie, a Ptk. 231. § (2) bekezdése pedig kifejezetten lehetővé teszi az eltérést. Lényeges emellett, hogy a Ptk. egyes szerződéseket szabályozó diszpozitív rendelkezéseitől a felek eltérhetnek, azokat kiegészíthetik. Az eltérés és kiegészítés sajátos formája, amikor az egyik szerződő fél általános szerződési feltételek formájában előre meghatározza részben vagy egészben az általa megkötni kívánt szerződések tartalmát. Az pedig magából az általános szerződési feltételekre vonatkozó törvényi szabályozásból (Ptk. 205/B. § (2) bekezdés) kitűnik, hogy ezek a feltételek lehetnek olyanok, amelyek megfelelnek a szokásos szerződési gyakorlatnak, de olyanok is, amelyek eltérhetnek attól.

Az ítéletábra részben megalapozottnak találta a felperes perköltség fizetési kötelezettségét érintő ítéleti rendelkezést támadó fellebbezést. Az elsőfokú eljárásban a felperes részben marasztalási, részben megállapítási keresetet terjesztett elő. A **(szerződés 1. száma)** és a **(szerződés 2. száma)** számú kölcsönszerződések tekintetében kérte az alperest 19 595 505 Ft illetve 2 972 819 Ft túlfizetés megtérítésére kötelezni. A **(kölcsönszerződés 3. neve)** számú szerződés tekintetében a szerződés létre nem jöttének illetve érvénytelenségének a megállapítását kérte, amelyhez kapcsolódóan a perérték a szerződésben kikötött ellenszolgáltatás értéke, azaz 97 562 160 Ft (5/2013. Polgári jogegységi határozat). Ennek megfelelően az elsőfokú eljárásban a perérték 120 130 484 Ft. Az ennek alapulvételével a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdése és 4/A. §-a alapján megállapítható ügyvédi munkadíj összege 4 320 000 Ft. Az ítéletábra a felperes keresetének sokrétűségére, az ügy bonyolultságára, az ehhez kapcsolódóan az alperesi képviselő által kifejtett tevékenység színvonalára és időigényességére tekintettel nem látott lehetőséget annak a 3. § (6) bekezdése alapján történő mérséklésére, ezért a fentiekben írt összegre szállította le a felperes által fizetendő elsőfokú perköltség összegét.

A kifejtettekre tekintettel az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján részben, a rendelkező részben foglaltak szerint megváltoztatta, egyebekben helybenhagyta.

Az eredménytelenül fellebbező felperest a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte az alperes jogi képviselével felmerült - az IM rendelet 3. § (2) bekezdés b) pontja, (5) bekezdése és 4/A. §-a alapján megállapított ügyvédi munkadíjból álló - másodfokú perköltségének, valamint a feljegyzett másodfokú eljárási illetéknek a megfizetésére, az érdemben elbírált kereseti kérelmekhez kapcsolódó 19 021 875 Ft másodfokú perérték alapján.

S z e g e d , 2015. november 4.

Dr. Szeghő Katalin sk.
a tanács elnöke

Zanóczné dr. Ocskó Erzsébet sk.
előadó bíró

Dr. Lengyel Nóra sk.
táblabíró